

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิตสามารถพัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักฟังตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยมาโดยตลอด แต่จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกรมวิชาการ ปี 2540 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้ว ด้านจริยธรรม คุณธรรม และความปลอดภัยของร่างกายและจิตใจของเด็กไทยก็อยู่ในสถานะเสี่ยงเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการศึกษาของไทย ที่จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1)

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย โดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาตนเอง โดยในการพัฒนานั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การประกันคุณภาพภายในจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา โดยสถานศึกษา เพื่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 25) ได้ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ว่า รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม เสริมสร้าง

ความรู้ และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ การเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัด พัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แสดงทิศทางของการจัดการศึกษาในทิศทางใหม่โดยมีจุดเน้นที่การปฏิรูปการศึกษา มีสาระบัญญัติอยู่ในหมวด 6 ซึ่งเป็นหมวดที่ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา สาระสำคัญโดยสรุปคือ การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก บทบาทของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยให้ระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การขอรับการประเมินภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย

จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 49 โดยพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 หรือเรียกว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2543 เป็นต้นมา สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เริ่มขอรับการประเมินคุณภาพภายนอกตั้งแต่ ปีการศึกษา 2544 สถานศึกษาทุกแห่ง ทุกระดับการศึกษาต้องได้รับการประเมินภายในปี 2548 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1) ส่งผลให้หน่วยงานมีระบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีคุณภาพ เน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรให้เป็นที่ยอมรับในประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส เพื่อให้สอดคล้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

กรมสามัญศึกษา (2542ข : ง) สถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยสร้างระบบกลไก หรือกระบวนการในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่ กำหนดด้วยแนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการทางการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ ดังนั้นในการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาต้องดำเนินการดังนี้

1. สร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2. สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของทุกฝ่าย ทั้งครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม
3. สร้างระบบการดำเนินงานที่มีคุณภาพในสถานศึกษาและติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานได้มีระบบการประเมินภายในและการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
4. สร้างความสามารถในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องให้เป็นที่เชื่อถือและศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม
5. สร้างคุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และยกระดับมาตรฐานคุณภาพให้สูงขึ้น อย่างต่อเนื่องตลอดไป

การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งจะทำได้ สารสนเทศที่สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาอันนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเอง ให้ บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา ก็คืออัตรากำลัง และรูปแบบวิธีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อให้ สถานศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติ ให้เกิดผลตามเป้าหมายต่อไป

การจัดการศึกษาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประสบปัญหาในด้านการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จากรายงานผลการวิจัยของ หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6 (2539 : 22-63) เรื่องคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหน่วย นิเทศก์เขตการศึกษา 6 (2540 : 95) เรื่อง การประเมินคุณภาพประสิทธิภาพการศึกษา พบว่า ระดับคุณภาพการศึกษาด้านผลผลิตของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ใน ระดับไม่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับไม่น่าพอใจในหลายกลุ่มวิชา เมื่อทำการเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นใน เขตการศึกษาเดียวกัน จึงทำให้เกิดความสงสัยว่าคุณภาพนักเรียนที่จบการศึกษาจากโรงเรียน แต่ละแห่งอาจมีคุณภาพไม่เท่าเทียมกันจากสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ จึงส่งผลกระทบต่อการจัด การศึกษาภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอย่างมาก ดังนั้น การดำเนินการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพและสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเตรียมนักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีศักยภาพและสามารถปรับตัวให้ เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้ เป็นอย่างดี โรงเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการที่สำคัญในการจัดการศึกษา จึงควรมี มาตรฐานการศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน โดยการนำมาตรฐานการศึกษามาเป็น

กรอบหรือเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่ทัดเทียมกันหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด ในการที่จะทำให้ทุกโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาได้นั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้ทุกโรงเรียนได้พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ อยู่ตลอดเวลา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2542 : 1-2) ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผูกงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ และเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร นักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีศักยภาพและสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้เป็นอย่างดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 48) การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลยแต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้ว ถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานภายในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่า การดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

กรมสามัญศึกษา (2542 : 79) แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ จะมี 2 ระดับคือ

1. การพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษา
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น

ในระบบการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพจากองค์กรประเมินภายนอกนั้น การดำเนินการของสถานศึกษาที่สำคัญ คือ การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก การเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เป็นการเตรียมความพร้อม และความมั่นใจของสถานศึกษาที่จะรับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จะเกิดขึ้นใน 2 กรณี คือ

1. สถานศึกษาที่มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน เพราะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดแล้วขอให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือองค์กรประเมินภายนอกมาประเมินคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อให้การรับรองมาตรฐานหรือประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. สถานศึกษาได้ผ่านการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือองค์กรประเมินภายนอกครบห้าปีแล้ว จึงกำหนดเวลาที่จะต้องประเมินคุณภาพของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายนอกในครั้งต่อไป

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 35) การพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนการทำงานเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้น หรืออย่างน้อยเป็นการรักษาระดับคุณภาพของโรงเรียน มิให้ลดลง การพัฒนาและปรับปรุงตนเองของโรงเรียนจึงต้องอาศัย ข้อมูลจากการประเมินตนเองและกาตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกเป็นหลัก ฉะนั้นแนวทางการดำเนินงานควรประกอบด้วย

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินตนเองและผลการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก รวมทั้งทบทวนธรรมนูญโรงเรียนและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. กำหนดเป้าหมายการพัฒนาและปรับปรุง
3. ดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงตามเป้าหมายที่กำหนด
4. ติดตามและประเมินผลการพัฒนาปรับปรุง

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542 : 213) การทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษา

มีกรอบการทบทวน 5 ประการ

1. ระบบสารสนเทศ

2. ชรรถมนูญสถานศึกษา
3. การบริหารและการจัดการ
4. การรายงาน
5. การทบทวนการดำเนินงานของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 8) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 36) มีแนวทางดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เหมือนกัน คือ ใช้แนวทางของกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 โดยมีกระบวนการในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผลุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2 มีโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 410 โรงเรียน ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2546 มีจำนวน 140 โรงเรียน จึงพิจารณาเห็นความสำคัญที่จะต้องศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก โดยศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 140 คน เพื่อทราบว่าโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก มีแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่เหมาะสมและเป็นไปได้ได้อย่างไร และจะเป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องต่อไป

คำถามในการวิจัย

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสม และเป็นไปได้ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

- 1 ผลการวิจัยครั้งนี้ จะได้แนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2
- 2 ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

- 1 หน่วยในการวิเคราะห์ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก
- 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 นำมาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 140 คน

3 ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ความเหมาะสม ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

3.2 ความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เป็นหลัก โดยศึกษาและสังเคราะห์ แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ได้แก่ กรมสามัญศึกษา (2542 : 79) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 48) รุ่ง แก้วแดง (2544 : 35) สมศักดิ์สินธุระเวชย์ (2542 : 213) มาประกอบเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในการวิจัย ดังนี้

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผลงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.1 จัดระบบบริหาร มีโครงสร้างการบริหาร การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ และการกำกับ นิเทศ ติดตามและประเมินผล

1.1.2 กระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

1.1.3 การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้

1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา หมายถึงสภาพที่พึงประสงค์จะให้เกิดขึ้นทั้ง ปริมาณ และคุณภาพ ซึ่งแสดงได้โดยประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาผู้เรียนตามเกณฑ์ ที่กำหนด

1.2.1 มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.2.2 ความต้องการและสภาพของโรงเรียน ชุมชน

1.2.3 ศักยภาพของสถานศึกษา

1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การเตรียมการ การจัดทำแผน พัฒนาคุณภาพการศึกษา และการนำแผนพัฒนาคุณภาพไปสู่การปฏิบัติ

1.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง ดำเนินโครงการ/ กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปี ทุกกิจกรรม หันกำหนดเวลา และบรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของโครงการ/กิจกรรม และการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้การดำเนินงานบรรลุ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี

1.5 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา หมายถึง การนำผลที่ได้มา พิจารณา ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษา การตรวจสอบ การทบทวนคุณภาพ สถานศึกษาคำเนิการได้ 2 ลักษณะคือ

1.5.1 วางแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยกำหนด ผู้รับผิดชอบและให้บุคลากรหลายฝ่ายมีส่วนร่วม

1.5.2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา การบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

1.6 การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนตาม สาระการเรียนรู้ และคุณลักษณะที่สำคัญตามหลักสูตรสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานสถานศึกษา

1.7 การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี หมายถึง การที่โรงเรียนสรุปผล การประเมิน และเขียนเป็นรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียน เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แนวปฏิบัติของ โรงเรียน โดยสรุปดังนี้

1.7.1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

1.7.2 สภาพการดำเนินงานของโรงเรียน

1.7.3 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนในอนาคต

1.8. การผลุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการได้ 3 ลักษณะคือ

1.8.1 ดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ทบทวน และประเมินผลการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในสถานศึกษา

1.8.2 ทำการปรับปรุง และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8.3 นำระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

2. โรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปี 2546 จำนวน 140 โรงเรียน

3. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

4. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งประกอบด้วย 1. การจักระบบบริหารและสารสนเทศ 2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6. การประเมินคุณภาพการศึกษา 7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 8. การผลุงระบบประกันคุณภาพการศึกษามีความเหมาะสม

5. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ที่เห็นว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งประกอบด้วย 1. การจักระบบบริหารและสารสนเทศ 2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6. การประเมินคุณภาพการศึกษา 7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 8. การผุดงระบบประกันคุณภาพการศึกษามีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรก เพื่อให้หน่วยงานและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดการศึกษาต่อไป